

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ПІВДЕННО-СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ

17.08.2020

Дніпро

№54/29-р/к

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Комунальним підприємством «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» відмовлено в укладенні договору про надання ритуальних послуг фізичній особі-підприємцю Головахі Сергію Володимировичу, який звернувся до Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України з відповідною заявою та надав весь перелік документів, необхідний для укладання договору.

За результатами розгляду справи № 54/17-20 адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала бездіяльність комунального підприємства «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування», яка полягає у неукладанні з фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем договору про надання ритуальних послуг при наявності всього переліку документів, необхідного для укладання договору, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідача зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом укладання договору про надання ритуальних послуг з фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №54/17-20 про порушення комунальним підприємством «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» (далі – КП «Ритуальна служба» або Відповідач) законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань в Кіровоградській області Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 06.07.2020 №54-03/49п,

ВСТАНОВИЛА:**1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ**

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 03.07.2020 № 54/19-рп/к розпочато розгляд справи №54/17-20 за ознаками вчинення комунальним підприємством «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг у м. Кропивницький.
- (2) Головою Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надіслано Відповідачеві розпорядження про початок розгляду справи № 54/17-20 листом від 03.07.2020 № 54-02/1890.
- (3) Листом від 03.07.2020 № 54-02/1891 фізичну особу – підприємця Головаху Сергія Володимировича повідомлено про початок розгляду справи № 54/17-20.
- (4) Листом від 14.07.2020 №54-02/1996 Відповідачеві направлено копію подання з попередніми висновками у справі від 06.07.2020 № 54-03/49 п.
- (5) Листом від 14.07.2020 № 54-02/1995 Заявнику направлено копію подання з попередніми висновками у справі від 06.07.2020 № 54-03/49 п.
- (6) Листом від 22.07.2020 б/н Заявник надав Відділенню відповідь на подання з попередніми висновками.
- (7) Листом від 24.07.2020 № 277/1 Відповідач надав Відділенню відповідь на подання з попередніми висновками.
- (8) 17.08.2020 Південно-східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) проведено слухання у справі за участю представників Відділення. Відповідач та Заявник на слухання не з'явилися.

2. СТОРОНИ

- (9) Заявник – фізична особа-підприємець Головаху Сергій Володимирович (ідентифікаційний номер 2595703534, місце проживання: пров. Фортечний, 25, кв. 17, м. Кропивницький) (далі – ФОП Головаху С.В. або Заявник).
- (10) Як вбачається із відомостей щодо ФОП Головаху С.В., які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом його діяльності є організування поховань і надання суміжних послуг (код КВЕД 96.03).
- (11) Тобто, ФОП Головаху С.В. є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (12) Відповідач – Комунальне підприємство «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» (ідентифікаційний код юридичної особи 03347520, місцезнаходження: вул. Юрія Бутусова, 18, м. Кропивницький) створене на базі комунального підприємства «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування», яке у свій час було створене за рішенням виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 02.12.1992 № 807, та, згідно з рішенням Кіровоградської міської ради від 31.01.2006 № 1719, перейменоване на комунальне підприємство «Ритуальна служба – спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування населення».
- (13) КП «Ритуальна служба» є правонаступником комунального підприємства «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» та є ритуальною службою.
- (14) КП «Ритуальна служба» діє на підставі Статуту (нова редакція затверджена рішенням Міської ради міста Кропивницького від 21.12.2017 № 1395).
- (15) Згідно із розділом 1 Статуту КП «Ритуальна служба» є унітарним комунальним підприємством, заснованим на власності територіальної громади міста Кропивницького. Власником КП «Ритуальна служба» є Міська рада міста Кропивницького, уповноваженим власником є орган управління КП «Ритуальна служба» - Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького.
- (16) Відповідно до статті 78 Господарського кодексу України, статті 169 Цивільного кодексу України, статті 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» КП «Ритуальна служба» має статус комунального підприємства.
- (17) КП «Ритуальна служба» здійснює свої повноваження відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу» від 10.07.2003 № 1102-IV (далі – Закон № 1102-IV).
- (18) Відповідно до частини першої статті 8 Закону № 1102-IV організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.
- (19) Згідно з пунктом 3 частини п'ятої статті 8 Закону № 1102-IV органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.
- (20) Як визначено частиною першою статті 10 Закону № 1102-IV, надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (21) Відповідно до пункту 1 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-

правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Типове положення), ритуальна служба в Україні – це спеціалізоване комунальне підприємство, що створюється органом місцевого самоврядування в порядку, установленому Законом № 1102-IV.

- (22) Згідно з пунктами 8 і 8.1 Типового положення **ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання.**
- (23) Крім того, пунктом 2 рішення Міської ради міста Кропивницького від 29.03.2018 № 1572 «Про визнання таким, що втратило чинність рішення Кіровоградської міської ради від 28.02.2006 № 1734» визначено: КП «Ритуальна служба» при укладанні договорів з суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, які надають ритуальні послуги та здійснюють поховання померлих громадян у м. Кропивницькому, **керуватися Типовим положенням про ритуальну службу в Україні**, затвердженим наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (24) **Тобто**, на КП «Ритуальна служба» покладено функції ритуальної служби у межах м. Кропивницький та обов'язок укладати договори про надання ритуальних послуг, відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV, із суб'єктами господарювання незалежно від форм власності.
- (25) Як встановлено пунктом 2.1.2. Статуту, КП «Ритуальна служба» створено з метою найбільш повного задоволення потреб населення в ритуальних послугах та насичення ринку України товарами та послугами високої якості. Відповідно до пункту 2.2.1. Статуту предметом діяльності КП «Ритуальна служба» є організація поховання померлих і надання ритуальних послуг згідно з договором-замовленням.
- (26) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи адміністративно-господарського управління та контролю – суб'єкти господарювання, об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління або контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування.
- (27) Отже, КП «Ритуальна служба», згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є органом адміністративно-господарського управління та контролю.

3. ОПИС РИНКУ НА ЯКОМУ ВІДБУЛОСЯ ОБМЕЖЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

- (28) Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженою розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), визначено, що:

товарні межі ринку – це товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, у межах якої споживач, за звичайних умов, може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого. Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи

взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого;

територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товару (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним;

часовими межами ринку є проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

(29) Об'єктами дослідження є:

- КП «Ритуальна служба», створене органом місцевого самоврядування;
- суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у територіальних межах міста Кропивницького.

(30) З урахуванням положень Закону № 1102-IV та підзаконних нормативних актів: надавачами (постачальниками, виробниками) послуг є суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у територіальних межах міста Кропивницького за видом економічної діяльності - КВЕД 96.03 «Організування поховань і надання суміжних послуг».

Відповідно до договорів про надання ритуальних послуг на території міста Кропивницького, інформації, наданої листом КП «Ритуальна служба» від 17.04.2020 № 57/2 (вх. № 61-01/314 від 17.04.2020) на ринку ритуальних послуг в територіальних межах міста Кропивницького станом на 18.04.2020 здійснювали діяльність такі суб'єкти господарювання:

- товариство з обмеженою відповідальністю «Ритуал – Кіровоград» (25006, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Архангельська, 84, ідентифікаційний код 33428617);
- товариство з обмеженою відповідальністю «Фенікс-АС» (25014, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Мурманська, 29, ідентифікаційний код 20640210);
- фізична особа – підприємець Равський І.Ю. (25013, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Ровенська, 3, кв. 5, ідентифікаційний номер 2721715657);
- фізична особа – підприємець Половий Г.О. (25031, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Генерала Жадова, 28, корп. 1, кв. 46, ідентифікаційний номер 2624911015);
- фізична особа – підприємець Денисенко В.Ю. (27620, Кіровоградська обл., Кропивницький р-н, с. Аджамка, вул. Радянська, 75, ідентифікаційний номер 2469200339);
- фізична особа – підприємець Федішов І.В. (25031, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Генерала Жадова, 21, корп. 1, кв. 72, ідентифікаційний номер 2832913959);
- фізична особа – підприємець Нікітін Б.М. (25006, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Покровська, 30, кв. 5, ідентифікаційний номер 3390610012);

- фізична особа – підприємець Дядик М.П. (25006, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, просп. Винниченка, 3, кв. 73, ідентифікаційний номер 2640804258);

- фізична особа – підприємець Алмаєва Ю.О. (25030, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Шатила, 3, кв. 58, ідентифікаційний номер 3045023329);

- фізична особа – підприємець Дуброва Г.І. (25009, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, пров. Західний, 22, ідентифікаційний номер 2093705141).

Отже, ринок ритуальних послуг у межах м. Кропивницького є конкурентним.

У свою чергу, ФОП Головаха С.В., як новий суб'єкт господарювання, який може вступити на вказаний ринок, уклавши відповідний договір з КП «Ритуальна служба», є потенційним конкурентом вищевказаним суб'єктам господарювання на зазначеному ринку.

(31) Визначення товарних меж ринку

Товарними межами ринку є ритуальні послуги, що надаються суб'єктами господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у територіальних межах міста Кропивницького (далі – Ринок).

(32) Визначення територіальних (географічних) меж Ринку згідно з Мінімальним переліком

Територіальними (географічними) межами ринку послуг є територія міста Кропивницького.

(33) Визначення часових меж Ринку

Договір про надання ритуальних послуг КП «Ритуальна служба» укладає із суб'єктами господарювання, які виявляють бажання працювати на ринку ритуальних послуг на території міста Кропивницького, на один рік.

Отже, часовими межами ринку є період з 2019 року по червень 2020 року. Порушення є триваючим у часі та не припиненим.

(34) Бар'єри вступу на Ринок згідно з Мінімальним переліком потенційних конкурентів

Адміністративні бар'єри.

Суб'єктам господарювання всіх форм власності Закон № 1102-IV надає право на надання Послуги згідно з Мінімальним переліком, однак встановлено обов'язкову умову, виконання якої надасть право легально працювати на ринках ритуальних послуг, а саме, суб'єкт господарювання повинен укласти договір, із дотриманням порядку його укладання, з ритуальною службою.

Порядок укладання вказаного договору визначено пунктом 8 Типового положення.

Ще однією умовою легітимної роботи на ринку ритуальних послуг як для ритуальних служб, так і для суб'єктів господарювання є те, що вартість послуг (захоронення в землю або кремація) повинна бути встановлена виконавчими органами сільської, селищної, міської ради.

Економічні бар'єри. Необхідною умовою для діяльності на ринках, яку можна

віднести до економічних бар'єрів, є наявність у надавачів послуг матеріально-технічної бази персоналу, що володіє знаннями у сфері поховання.

4. НОРМАТИВНЕ-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ

- (35) Законом України «Про поховання та похорону справу» (далі – Закону № 1102-IV) визначено загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих.
- (36) Відповідно до статті 1 Закону № 1102-IV, поховання – це діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:
- забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
  - забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
  - створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
  - організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих;
  - надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.
- (37) Згідно з частиною першою статті 8 Закону № 1102-IV, організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.
- (38) Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону № 1102-IV органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції, зокрема, створюють ритуальні служби.
- (39) Згідно з частиною першою статті 9 Закону № 1102-IV ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV.
- (40) Згідно з частиною першою статті 10 Закону № 1102-IV надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (41) Відповідно до пункту 8 Типового положення, ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання у порядку, який визначено у цьому пункті.
- (42) Відповідно до пункту 8.1 Типового положення про ритуальну службу, суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має

подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на ім'я її керівника та долучити до заяви (засвідчені в установленому порядку копії) такі документи:

- копію довідки про включення до ЄДРПОУ для юридичної особи або довідки про присвоєння ідентифікаційного номера для фізичної особи;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- перелік послуг, що пропонуються для надання суб'єктом господарювання;
- режим роботи та номер телефону.

- (43) Протягом 14 робочих днів з дня отримання заяви територіальна ритуальна служба укладає із суб'єктом господарювання договір про надання послуг при наявності всього переліку документів, передбачених цим пунктом. Безпідставна відмова в укладенні договору не допускається, вона повинна бути аргументована.
- (44) Отже, законодавством надано виключне право ритуальним службам укладати договори про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг.
- (45) Наказом від 19.11.2003 № 193 Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства затверджений та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2004 року за № 1111/9710 «Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг» (далі – Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг), до якого включено:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
  - оформлення свідоцтва про поховання;
  - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
  - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
  - кремація тіл померлих;
  - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
  - зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
  - організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
  - запаювання оцинкованої труни;
  - замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (46) Ритуальні послуги передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг надаються ритуальною службою або суб'єктами господарювання, які уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою.

5. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Обставини встановлені за результатами розгляду заяви

- (47) 20.12.2019 ФОП Головаха С.В. звернувся до КП «Ритуальна служба» з заявою про укладання договору про надання ритуальних послуг на території м. Кропивницький, оскільки попередній договір закінчувався 04.01.2020, додавши до неї:

- копію картки платника податків;
- копію Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- перелік послуг, що пропонуються для надання суб'єктом господарювання (далі – Перелік);
- режим роботи та номер телефону.

(48) Перелік включає 10 послуг:

- ручне копання могили;
- монтаж та демонтаж надмогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
- доставка ритуальної атрибутики;
- доставка труни з тілом померлого;
- послуга поховальної бригади;
- послуги катафалка;
- послуги з оформлення договору-замовлення;
- оформлення свідоцтва про поховання;
- послуги ритуального агента;
- організування поховання.

Наступні послуги з Переліку: ручне копання могили, монтаж та демонтаж надмогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу, послуги з оформлення договору-замовлення, оформлення свідоцтва про поховання відносяться до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг. Тобто, для надання цих послуг Заявник зобов'язаний укласти договір про надання ритуальних послуг з КП «Ритуальна служба».

Для надання інших послуг, зазначених у Переліку, укладання договору з КП «Ритуальна служба» не передбачено.

- (49) Таким чином, ФОП Головахою С.В. були надані КП «Ритуальна служба» всі документи, передбачені Типовим положенням, необхідні для укладання договору про надання ритуальних послуг, включених до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг.
- (50) КП «Ритуальна служба», розглянувши заяву ФОП Головаха С.В., яку було отримано 20.12.2019, листом від 10.01.2020 № 11 повідомило Заявнику про необхідність додати до його заяви інформацію про перелік ритуальних послуг із зазначенням їх вартості, визначеної згідно вимог чинного законодавства України.
- (51) Заявником листом від 14.01.2020 було надано КП «Ритуальна служба» завірену копію рішення Виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 28.12.2016 № 704 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг», а також завірений належним чином додаток 4 до вказаного рішення, в якому міститься необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, що надаються ФОП Головахою С.В. із зазначенням тарифів на них, що підтверджується відміткою про отримання КП «Ритуальна служба», яка наявна на листі Заявника від 14.01.2020.
- (52) У відповідь на лист ФОП Головаха С.В. від 14.01.2020, КП «Ритуальна служба» листом від 31.01.2020 № 59 повідомило, що «...ФОП Головаха С.В. не уклавши

договір про надання ритуальних послуг з КП «Ритуальна служба» всупереч чинному законодавству України продовжує здійснювати господарську діяльність у сфері надання ритуальних послуг.

По факту провадження господарської діяльності ФОП Головахою С.В. без одержання документа дозвільного характеру, дільничним офіцером поліції Кропивницького ВП складено протокол про адміністративне правопорушення, передбачене частиною 1 статті 164 КУпАП (АПР18 503213 від 26.01.2020).

Кропивницьким відділом поліції Головного управління Національної поліції в Кіровоградській області, відкрито кримінальне провадження за статтею 356 КК України.

Крім того, у період здійснення господарської діяльності ФОП Головахою С.В., під час дії договору про надання ритуальних послуг № 04/01/2019 від 04.01.2019, протягом 2019 року до КП «Ритуальна служба» від громадян, які скористались наданими ФОП Головахою С.В. ритуальними послугами, надходили скарги щодо неналежної якості послуг.

Також у жовтні 2019 року КП «Ритуальна служба» отримало лист від адміністрації комунального закладу «Кіровоградська міська лікарня швидкої медичної допомоги» в якому викладені факти, що свідчать про нахабну поведінку працівників ФОП Головахи С.В. під час отримання тіл померлих з патологоанатомічного відділення для подальшого поховання, де адміністрація зазначеного комунального закладу просить КП «Ритуальна служба» вплинути на ситуацію.

Разом з тим, у процесі виконання посадових обов'язків працівниками КП «Ритуальна служба» під час опрацювання документів, які надавалися ФОП Головахою С.В. до КП «Ритуальна служба» (договори-замовлення про надання ритуальних послуг та доручень), відповідно до яких ФОП Головаха С.В. в подальшому надавав ритуальні послуги замовникам та які повинні бути підписанні однією особою, так як замовник та доручитель це одна і та ж особа, виникли сумніви щодо належності підписів одній особі. Тому було проведено почеркознавче дослідження та встановлено, що у зразках договорів та у дорученнях, наданих для дослідження, підписи виконанні різними особами, що суперечить вимогам цивільного та господарського законодавства.

Ураховуючи наведене, КП «Ритуальна служба» відмовило ФОП Головахи С.В. в укладенні договору про надання ритуальних послуг до розгляду у судовому порядку справи про адміністративне правопорушення, передбачене частиною 1 статті 164 КУпАП відносно ФОП Головахи С.В.....».

- (53) При цьому, у ході розгляду заяви ФОП Головахи С.В. було встановлено, що постановою Кіровського районного суду м. Кіровограда від 20.03.2020 по справі № 404/668/20 провадження у справі про адміністративне правопорушення відносно ФОП Головахи С.В. за статтею 164 КУпАП закрито у зв'язку з відсутністю в його діях події і складу адміністративного правопорушення. Рішення набрало законної сили 31.03.2020.
- (54) Слід зазначити, що Заявник повторно звертався до КП «Ритуальна служба» із заявою-пропозицією від 25.02.2020 про укладення договору про надання

ритуальних послуг з додаванням проєкту договору (у двох примірниках) у запропонованій Заявником редакції.

- (55) До сьогодні договір про надання ритуальних послуг КП «Ритуальна служба» з ФОП Головахою С.В. не укладено без поважних причин.
- (56) З огляду на нормативно – правові акти, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання на ринку ритуальних послуг, та з урахуванням встановлених обставин, неукладання КП «Ритуальна служба» з ФОП Головахою С.В. договору про надання ритуальних послуг є неправомірним.
- (57) По-перше, відповідно до статті 10 Закону, надання ритуальних послуг, визначених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг здійснюється, зокрема, за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (58) Пункт 8 Типового положення містить вичерпний перелік документів, які суб'єкт господарювання має подати до ритуальної служби у додатку до заяви щодо укладання договору про надання ритуальних послуг. Водночас Типове положення зобов'язує ритуальну службу укласти з суб'єктом господарювання договір про надання ритуальних послуг при наявності всього переліку документів, передбаченого пунктом 8 цього Положення.
- (59) По-друге, відповідно до статті 10 Закону вартість ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.

- (60) Враховуючи, що суб'єкт господарювання не може надавати ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, без укладеного з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг, бездіяльність КП «Ритуальна служба», яка полягає у неукладанні з ФОП Головахою С.В. договору про надання ритуальних послуг, призвела до недопущення його на ринок ритуальних послуг у м. Кропивницький.

6. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (61) Як свідчать матеріали справи, підтверджені зібраними доказами, бездіяльність КП «Ритуальна служба», яка полягає у неукладанні з ФОП Головахою С.В. договору про надання ритуальних послуг, є антиконкурентними діями. Наслідком такої бездіяльності є обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг у межах м. Кропивницький.
- (62) Обмеження конкуренції полягає у тому, що певний рівень як наявної, так і потенційної конкуренції залишаються на ринку, але індивідуальна свобода суб'єктів господарювання визначати власну ринкову поведінку, а також ефективність функціонування системи вільного ринку знижується в більшій чи меншій мірі.

- (63) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (64) Тобто, реалізація КП «Ритуальна служба» повноважень щодо укладання з суб'єктами господарювання договорів про надання ритуальних послуг, наданих статтею 10 Закону та пунктом 8 Типового положення про ритуальну службу має здійснюватися з дотриманням вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», зокрема, в частині сприяння розвитку конкуренції.
- (65) Вступ на ринок ритуальних послуг нових суб'єктів господарювання посилює конкуренцію на відповідному ринку, як наслідок, споживачі (замовники послуг) отримують послуги за цінами, які склалися внаслідок конкуренції.
- (66) У частині виконання функцій ритуальних служб, КП «Ритуальна служба», у розумінні конкурентного законодавства, є органом адміністративно-господарського управління та контролю, тому КП «Ритуальна служба» повинно сприяти розвитку конкуренції, а не обмежувати її (шляхом відмови в укладанні договору про надання ритуальних послуг з суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг).
- (67) Бездіяльність КП «Ритуальна служба», яка полягає у неукладанні договору про надання ритуальних послуг з ФОП Головахою С.В. при наявності всього переліку документів, передбаченого пунктом 8 Типового положення про ритуальну службу, свідчить про невжиття заходів, спрямованих на розвиток конкуренції на ринку ритуальних послуг у м. Кропивницький.
- (68) Оскільки здійснення підприємницької діяльності на ринку ритуальних послуг можливе, згідно із законом, лише за наявності договору, укладеного суб'єктами господарювання з Ритуальною службою, то не заснована на законі відмова останньої в укладенні відповідного договору завжди має наслідками перешкоди в розширенні ринку таких послуг, яке могло б мати місце за рахунок вступу на нього нових учасників, а, отже, й можливість обмеження конкуренції.
- (69) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» бездіяльність чи дії визнаються антиконкурентними, якщо вони призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (70) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (71) За приписами статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (72) На подання з попередніми висновками у справі, яке було надіслано сторонам у справі, Відповідач листом від 24.07.2020 № 277/1 надав свої зауваження та заперечення. Як свідчить подана Відповідачем відповідь, Відповідач з висновками Відділення про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції не згоден.
- (73) *За повідомленням Відповідача на момент подання Заявником до Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Кіровоградське ОТВ) заяви про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях КП «Ритуальна служба», Господарським судом Кіровоградської області за позовом ФОП Головаха С.В. вже розглядалась справа № 912/1044/20 на предмет врегулювання спору, пов'язаного з недосягненням між двома господарськими суб'єктами (КП «Ритуальна служба» та ФОП Головаха С.В.) згоди по окремим умовам договору, що і було підставою в неукладанні договору про надання ритуальних послуг між КП «Ритуальна служба» та ФОП Головахою С.В. до завершення зазначеної судової справи.*
- (74) *Тобто, у Кіровоградського ОТВ відповідно до пункту 19 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами) (далі – Правила), були всі підстави для призупинення розгляду заяви ФОП Головаха С.В. до завершення розгляду Господарським судом Кіровоградської області зазначеної вище судової справи, проте Кіровоградське ОТВ не скористалося такою можливістю.*
- (75) *Укладання договору про надання ритуальних послуг з ФОП Головахою С.В. можливе лише після завершення розгляду судовими інстанціями, в тому числі апеляційною, справ на предмет врегулювання між КП «Ритуальна служба» та ФОП Головахою С.В. спору стосовно умов договору про надання ритуальних послуг.*
- (76) *КП «Ритуальна служба» заперечує свою бездіяльність у неукладанні з ФОП Головахою С.В. договору про надання ритуальних послуг, оскільки дане питання є предметом судового спору між двома господарюючими суб'єктами щодо умов такого договору, причому ще до подання ФОП Головахою С.В. заяви до Кіровоградського ОТВ.*
- (77) Дані заперечення та зауваження Відповідача спростовуються матеріалами справи та наступним.
- (78) Відповідно до абзацу восьмого пункту 19 Правил **розгляд заяви може бути зупинено** з власної ініціативи відповідного органу Антимонопольного комітету України чи голови територіального відділення, чи за заявою особи, що подала заяву, до завершення розгляду органом Антимонопольного комітету України, судом пов'язаної з цією заявою іншої справи або до вирішення органом Комітету чи іншим державним органом пов'язаного з нею іншого питання.
- (79) Таким чином, зупиняти розгляд заяви є **правом** голови територіального відділення, **а не обов'язком**.

- (80) Розгляд судовими інстанціями справи, пов'язаної з заявою ФОП Головаха С.В., не позбавляє можливості органів Антимонопольного комітету України приймати рішення у справах.
- (81) Слід зазначити, що рішенням Господарського суду Кіровоградської області від 06.08.2020 у справі № 912/1044/20 за позовом ФОП Головаха С.В. до КП «Ритуальна служба» про визнання укладеним договору про надання ритуальних послуг між ФОП Головахою С.В. та КП «Ритуальна служба», позовні вимоги ФОП Головаха С.В. задоволено повністю та визнано укладеним договір між ФОП Головахою С.В. та КП «Ритуальна служба» в редакції, запропонованої ФОП Головахою С.В.

8. ПОЯСНЕННЯ ЗАЯВНИКА

- (82) Заявник листом від 22.07.2020 б/н надав свої пояснення.
- (83) ФОП Головаха С.В. повністю підтримав пропозиції, які викладені в поданні з попередніми висновками у справі та повідомив, що як *фізична особа-підприємець, який позбавлений можливості здійснювати діяльність відповідно до свідоцтва про реєстрацію та відповідних видів КВЕД, ще двічі звертався до КП «Ритуальна служба», а саме 03.04.2020 та 30.04.2020 з пропозицією укладання договору, надавши при цьому проєкт договору в 2-х примірниках. Однак договір до цього часу не укладено, тобто бездіяльність КП «Ритуальна служба» носить триваючий характер.*
- (84) Дані пояснення ФОП Головаха С.В. взяти до уваги при винесення рішення у справі № 54/17-20.

9. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- (85) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, а зауваженнями і запереченнями Відповідача, не спростовується висновок Відділення про те, що бездіяльність комунального підприємства «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування», яка полягає у неукладанні з ФОП Головахою С.В. договору про надання ритуальних послуг при наявності всього переліку документів, передбаченого пунктом 8 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово- комунального господарства від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2004 року за № 1110/9709, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг у м. Кропивницький.
- (86) Такі дії комунального підприємства «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» є антиконкурентними, передбачені частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та заборонені відповідно до частини 3 статті 15 зазначеного Закону.

Ураховуючи наведене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про захист економічної конкуренції» статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 9із змінами), та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність комунального підприємства «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» (ідентифікаційний код юридичної особи 03347520), яка полягає у неукладанні з фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем (ідентифікаційний номер 2595703534) договору про надання ритуальних послуг при наявності всього переліку документів, передбаченого пунктом 8 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово- комунального господарства від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2004 року за № 1110/9709, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг у м. Кропивницький.

2. Зобов'язати комунальне підприємство «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» (ідентифікаційний код юридичної особи 03347520) припинити бездіяльність, визнану, згідно з пунктом 1 резолютивної частини цього рішення, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом укладання договору про надання ритуальних послуг з фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем (ідентифікаційний номер 2595703534).

3. Пункт 2 резолютивної частини цього рішення підлягає виконанню у двомісячний строк з дня його одержання.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова
адміністративної колегії

Олександр ТУРКОВСЬКИЙ

Завізовано:

Юридичний відділ _____

Ознайомлені:

Члени колегії:

Євген ВАРНАКОВ

Валерій ГАРАГУЛЯ

Секретар колегії:

Олена ФЕДОРЕНКО